

Засади психологічного забезпечення діяльності військ і цивільного населення

Повномасштабна війна російських окупантів з українською нацією поставила нагальні завдання з оперативного та стратегічного посилення ментальних позицій представників як військових підрозділів, так і цивільного населення. Обов'язковою складовою повномасштабної війни є інформаційна війна, що ідентифікується як вища міра інформаційного протиборства, націленого на вирішення суспільно-політичних, ідеологічних, національних, територіальних, культурних, економічних та ін. конфліктів між державами шляхом широкомасштабного задіювання технологій і методів інформаційного насильства (інформаційної зброї). Ціль інформаційної війни – заподіяння максимальної шкоди державі супротивника. Інформаційна війна – інструмент руйнування, націлений на винищення, деградацію, дезорієнтацію державних органів влади, військового апарату, економіки, соціальної інфраструктури супротивника. Цільова аудиторія інформаційної війни – населення країни-супротивника та населення інших країн, зокрема своєї, представники якого розділяють ідеї та цінності країни-супротивника та/або виступають інструментом досягнення його цілей. Один з результатів міждержавної інформаційної війни – відкритість аудиторії переможеної країни-супротивника до інформаційної експансії країни-переможця.

Кінцевою метою інформаційної війни проти російської держави-окупанта є не мир, а перемога над супротивником, нанесення неприпустимо значних збитків супротивнику (у світоглядних, людських, економічних, технічних, іміджевих та ін. ресурсах), що призведе до знесення або руйнації держави-окупанта. Інформаційна робота з аудиторією країни-окупанта повинна, зокрема, зосереджуватися на посиленні відцентрових політичних і соціально-економічних тенденцій, децентралізації та автономізації, роздмухуванні соціально-економічних суперечностей («олігархи та генерали Путіна розкрадають Росію» тощо), внутрішньонаціональних розбіжностей між окремими народами, які поки що входять до складу країни-окупанта, та ін.

Українська перемога як у широкомасштабній, так і в інформаційній війні базується на розвитку певних продержавних масових ментальних конструкцій серед представників української нації, серед яких:

1) максимальна підтримка мілітаризації економіки, відновлювальних соціально-економічних реформ, політичної, економічної та соціокультурної ізоляції російських агресорів, посилення співпраці з західними військовими партнерами, антиросійських санкцій, ембарго на продукцію країни-окупанта;

2) швидка заміна деструктивних соціокультурних сурогатів (російських релігійних культів, російської мови, літератури, попкультури, мистецтва тощо) на українські та західні, що сприяють посиленню українських державницьких позицій;

3) імплементація у масовій свідомості стосовно країни-окупанта та її населення правила спрощення (зведення всіх фактів до простого зіставлення Хорошого і Поганого, Друга і Ворога, «не такі» росіяни відсутні), правила спотворення (дискредитація ворога наклепом і пародією), правила змішування (застосування референтних цінностей аудиторії заради досягнення поставлених цілей, наприклад, «ціль ворога – винищення права бути українцями, тому перемовини з окупантами безглузді, окупанти повинні бути ліквідовані»), правила

одностайності (позиціювання необхідних переконань як загальної думки всіх людей, які правильно мислять, підтримка з боку суспільної думки, «зірок», суспільного тиску та емоційного зараження), правила інструментування (повторення знову й знову того ж самого в різних варіаціях і комбінаціях);

4) максимальне знецінення життя та здоров'я представників країни-окупанта та колаборантів, чия діяльність націлена на дестабілізацію й послаблення державної влади в Україні;

5) демонтаж міфів «руського миру», «величі» та «сили» країни-окупанта, заміна ментальних конструкцій про неначебно спільне походження та «братні» історичні стосунки українського та російського народів, про «цінність» спільних історичних зв'язків, економічних і культурних надбань.

Закономірний результат зазначеної інформаційно-психологічної роботи – ментальна консолідація української нації перед небезпекою зовнішнього ворога і колаборантів.

Посилення в інформаційній сфері ментальних установок, необхідних для перемоги над країною-окупантом, включає свою необхідну складову – професійне психологічне забезпечення діяльності військ та цивільного населення. Зазначена робота охоплює такі напрямки: 1) визначення завдань, особливостей і напрямків психологічного забезпечення бойової діяльності військ та підтримання життєдіяльності цивільного населення; 2) індивідуальний напрямок роботи – включає а) психологію стресу, б) роботу з бойовим стресом і бойовою перевтомою, в) гострою реакцією на стрес, травматичним і посттравматичним стресовими розладами, г) клініку, симптоматику, перебіг, реабілітацію та прогноз з зазначеними станами, д) техніки діагностики, само- та взаємодопомоги; 3) психологію комунікативної діяльності; 4) психологію малої групи, психологію великих груп; 5) психологію інформаційної війни – включає а) завдання інформаційно-психологічного забезпечення військ і цивільного населення, б) інформаційно-психологічний вплив на стан і процеси прийняття рішень супротивником, в) інформаційно-психологічне забезпечення; б) спеціальні розділи психологічного забезпечення.

Окремо в концепцію проведення занять з психологічної підготовки особового складу включається теоретико-методологічне опрацювання: 1) напрямків психологічної підготовки, зокрема а) бойового стресу (перебігання, діагностики, допомоги), бойової психічної травми та посттравматичного розладу, б) основ психології оперативної діяльності, зокрема а) психологічні особливості особистості, визначення особливостей, значущих для оперативної діяльності, б) вивчення кандидатів для співробітництва в умовах обмеженого часу та невизначеності інформації, в) побудова, підтримання та замороження оперативного контакту, г) основи психології емоційної поведінки, ознаки брехні та можливості їхнього розпізнавання, д) психологія малої групи, етапи життя, закономірності, конфлікти, є) тем за запитом, таких як психологічні особливості перебування у полоні та побудова навчального курсу S.E.R.E. і його елементів.

Форми роботи: 1) з особовим складом підрозділу; 2) з керівним складом підрозділу/підрозділів; 3) з командиром індивідуально або з залученням визначених ним осіб. Матеріальне забезпечення (базове) включає: 1) приміщення; 2) фліп-чарт – 2 одиниці; 3) маркери. Розмір групи: до 12 осіб. Тривалість занять: від 2 до 6 годин.